

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 23. rujna 2009.

[[Video](#)]

Sv. Anselmo Canterburyjski

Draga braćo i sestre,

U Rimu, na brdu Aventino, nalazi se benediktinska opatija Svetog Anselma. Kao sjedište Instituta za više studije i opata primasa Benediktinske konfederacije, ona je mjesto koje u sebi ujedinjuje molitvu, studij i vlast. Upravo te tri aktivnosti karakteriziraju ivot sveca kojem je posvećena: Anselma iz Aoste čija se ove godine navršava 900. obljetnica smrti. Mnoge inicijative, koje je priredila osobito biskupija Aosta o toj radosnoj obljetnici pokazuju zanimanje koje taj srednjovjekovni mislilac nastavlja pobuđivati. Poznat je i kao Anselmo iz Le Beca ili Anselmo Canterburyjski po gradovima uz koje je njegov ivot bio vezan. Tko je taj čovjek s kojim se tri grada, međusobno vrlo udaljena i smještena u tri različite drave – Italiji, Francuskoj i Engleskoj –, osjećaju osobito povezana? Redovnik intenzivnog duhovnog ivota, vrstan odgojitelj mladih, teolog izvanrednih intelektualnih sposobnosti, mudri upravitelj i nepokolebljivi branitelj slobode Crkve (*libertas Ecclesiae*), Anselmo je istaknuta srednjovjekovna ličnost, koja je znala uskladiti sve te osobine zahvaljujući mističnom iskustvu, koje je uvijek vodilo njegovu misao i djelovanje.

Sveti Anselmo rodio se 1033. (ili početkom 1034.) u Aosti, kao prvo dijete u plemićkoj obitelji. Otac mu je bio sirov čovjek, koji se predavao ivotnim uicima i rasipao svoja dobra; majka, naprotiv, visoko moralna osoba i ena duboke religioznosti (usp. Eadmero, *Vita s. Anselmi*, PL 159, sv. 49). Upravo se ona, majka, pobrinula za to da prui prvi ljudski i vjerski odgoj svom sinu, kojeg je, kasnije, povjerala benediktincima iz priorata u Aosti. Anselmo, koji je još kao dijete – kako opisuje

njegov ivotopisac – zamišljao da Bog boravi među visokim i snijegom prekrivenim vrhovima Alpa, usnio je san u kojem ga sam Bog poziva u taj prekrasni kraljevski dvor i u kojem se dugo i prijazno zadržao s njim te mu na kraju dao jesti "veoma bijel kruh" (isto, sv. 51). Taj ga je san ostavio u uvjerenju da je pozvan izvršiti veliko poslanje. U dobi od petnaest godina zatražio je da bude primljen u Benediktinski red, ali se otac tome usprotivio svim svojim autoritetom i nije popustio čak ni kada je sin ležeći teško bolestan, osjećajući da mu se smrt približila, zatražio redovničku odjeću kao posljednju utjehu. Nakon ozdravljenja i prerane smrti majke, Anselmo je prošao kroz razdoblje moralne razuzdanosti: zanemario je studij i, obuzet zemaljskim strastima, postao gluh na Božji poziv. Otišao je od kuće i počeo lutati po Francuskoj u potrazi za novim iskustvima. Nakon tri godine, stigavši u Normandiju, posjetio je benediktinsku opatiju u Beču, eleći upoznati glasovitog Lanfranca iz Pavije, priorom toga samostana.

Bio je to za nj providonosni i presudni susret za ostatak njegova ivota. Pod Lanfrancovim vodstvom, Anselmo se ponovno vratio intenzivnom studiju i, u kratkom vremenu, postao ne samo najdrai učenik, već također učiteljeva osoba od povjerenja. U njemu se ponovno probudio redovnički poziv te, nakon pomnog razmišljanja, u dobi od 27 godina ulazi taj monaški Red i bi zaređen za svećenika. Askeza i studij su mu otvorili nove obzore, omogućujući mu da ponovno pronađe, ovaj put u daleko većem stupnju, onu prisnost s Bogom koju je bio imao kao dijete.

Kada je 1063. Lanfranco postao opat u Caenu, Anselmo, nakon svega tri godine redovničkog ivota, imenovan je za priora samostana u Beču i učitelj samostanske škole, pokazavši istančan smisao za odgoj. Nije volio autoritativne metode; mlade je uspoređivao s mladim biljkama koje se razvijaju bolje kada nisu zatvorene u staklenik te im je dopuštao "zdravu" slobodu. Bio je vrlo zahtjevan sa samim sobom i s drugima u obdravanju redovničkih pravila, ali namjesto da nameće stegu trudio se pomoći drugima da se sami uvjere u njezinu nunost. Nakon smrti opata Erluina, utemeljitelja bečke opatije, Anselmo je jednoglasno imenovan za njegova nasljednika: bilo je to u veljači 1079. godine. U međuvremenu su brojni monasi bili pozvani u Canterbury da donesu braći s druge strane La Manchea duh obnove koja je trajala na kontinentu. Njihovo je djelovanje bilo tako dobro prihvaćeno da je Lanfranco iz Pavije, opat u Caenu, postao novi canterburyjski nadbiskup te je zatražio od Anselma da provede neko vrijeme s njim kako bi poučavao redovnike i pomagao mu u teškoj situaciji u kojoj se nalazila tamošnja crkvena zajednica nakon prodora Normana. Anselmov boravak ondje bio je vrlo plodonosan; privukao je simpatije i uivao ugled, tako da je, nakon Lanfrancove smrti, izabran za njegova nasljednika na stolici canterburyjskog nadbiskupa. Za biskupa je svečano zaređen u prosincu 1093.

Anselmo se odmah upustio u snanu borbu za slobodu Crkve, hrabro zastupajući neovisnost duhovne vlasti od vremenite. Branio je Crkvu od nepriličnih uplitanja političkih vlasti, prije svega kraljeva Vilima I. Osvajača i Henrika I., nalazeći potporu i oslonac u Rimskom prvosvećeniku, prema kojem je Anselmo uvijek gajio odvanu i iskrenu privrenost. Ta ga je odanost skupo stajala, 1103. godine protjeran je iz svojega sjedišta u Canterburyju. Tek kada se kralj Henrik I. 1106. odrekao tenje da podjeljuje crkvene poloaje, prisvaja crkveni porez i oduzima crkvena dobra,

Anselmo se mogao vratiti u Englesku, gdje je svečano dočekan od puka i klera. Tako se sretno završila duga borba koju je vodio orujem ustrajnosti, srčanosti i dobrote. Taj sveti nadbiskup koji je, gdje god bi se pojavio, pobuđivao veliko divljenje, posvetio je posljednje godine svoga ivota u prvom redu moralnom odgoju klera i teološkom istraivanju. Umro je 21. travnja 1109., ispraćen riječima Evanđelja koje se čitalo na misi toga dana: "Da, vi ste sa mnom ustrajali u mojim kušnjama. Ja vam stoga u baštinu predajem kraljevstvo što ga je meni predao moj Otac: da jedete i pijete za mojim stolom u kraljevstvu mojemu i sjedite na prijestoljima sudeći dvanaest plemena Izraelovih" (Lk 22, 28-30). Obistinio se tako san o onoj tajanstvenoj gozbi, što ga je kao dijete usnio upravo na početku svojega duhovnog puta. Isus, koji ga je pozvao sjesti za njegov stol, primio je svetog Anselma, u času njegove smrti, u vječno kraljevstvo svoga Oca.

"Boe, molim te, elim te upoznati, elim te ljubiti i omiljeti tebi. I ako to ne uspijem u potpunosti postići u ovom ivotu, daj da bar svakoga dana u tome sve više napredujem sve dok ne prispijem k punini" (Proslogion, pog.14). Ta molitva daje shvatiti mističnu dušu ovoga velikog srednjovjekovnog sveca, utemeljitelja skolastičke škole, kojem je kršćanska tradicija podijelila naslov "Veličanstveni naučitelj" jer je gajio duboku elju da produbljuje boanska otajstva, ipak s punom sviješću da put traenja Boga nije nikada završen, bar na ovoj zemlji. Jasnoća i logička strogost njegove misli imali su uvijek za cilj "uzdići um ka kontemplaciji Boga" (Ondje, Proemium). On jasno kae da onaj koji se eli baviti teologijom ne smije računati samo na svoj razum, nego mora istodobno njegovati duboko iskustvo vjere. Teološko djelovanje, prema svetom Anselmu, odvija se u tri faze: vjera, besplatni Boji dar kojeg treba prihvatiti s poniznošću; zatim iskustvo, koje se sastoji u ucjepljivanju Boje riječi u vlastito svakodnevno iskustvo; te, na kraju, prava spoznaja, koja nije nikada plod asketskih promišljanja, već kontemplativnog shvaćanja. Ostaju, u vezi s tim, veoma korisne također za danas, za zdravo teološko istraivanje i za svakog onog koji eli dublje proniknuti u istine vjere, njegove glasovite riječi: "Ne pokušavam, Gospodin, proniknuti tvoju dubinu, jer se moj um ne moe ni izdaleka s njom usporediti, već elim shvatiti, bar u određenoj mjeri, tvoju istinu, u koju moje srce vjeruje i koju ljubi. Ne pokušavam naime shvatiti da bih uzvjerovao, već vjerovati da bih shvatio" (ondje, 1).

Draga braćo i sestre, ljubav prema istini i stalna eđ za Bogom, koji su označili čitav ivot svetog Anselma, neka budu poticaj za svakog kršćanina da neumorno trai sve prisnije sjedinjenje s Kristom, koji je Put, Istina i ivot. Pored toga, gorljivost i hrabrost koji su resili njegovo pastoralno djelovanje i koje mu je katkad priskrbilo neshvaćanja, gorčine pa čak i progonstvo, neka budu poticaj za pastire, za posvećene osobe i za sve vjernike da ljube Kristovu Crkvu, da mole, rade i trpe za nju, te da je nikada ne napuste ili izdaju. Neka nam tu milost izmoli Djevica Majka Boja, prema kojoj je sveti Anselmo gajio njenu i sinovsku pobonost: "Marijo, tebe moje srce eli ljubiti – piše sveti Anselmo – tebe moj jezik eli gorljivo veličati."

Papin pozdrav hrvatskim hodočasnicima na hrvatskom:

"Pozdravljam i blagoslivljam sve vjernike hrvatskoga naroda, a osobito članove zbora upe Marije

Pomoćnice iz Zagreba! I na ovom hodočašću pjesmom veličajte Gospodina te molite za vaše svećenike kao i za nova duhovna zvanja. Hvaljen Isus i Marija!"

©Copyright - Libreria Editrice Vaticana